

Anexa nr. 7 la ordinul ministrului educației, cercetării și tineretului nr./.....

MINISTERUL EDUCAȚIEI, CERCETĂRII ȘI TINERETULUI

PROGRAMĂ ȘCOLARĂ PENTRU CICLUL SUPERIOR AL LICEULUI

ISTORIA ARTEI CREȘTINE

(curriculum diferențiat)

CLASELE A XI-A – A XII-A

Filiera vocațională, profil teologic

Specializarea: Teologie reformat

Aprobat prin ordinul ministrului

Nr. /

București, 2008

NOTA DE PREZENTARE

Istoria artei, implicit istoria artei creștine este parte integrantă a științelor socio-umane. Domeniul ei de cercetare și studiu este arhitectura creștină și arta plastică creștină, precum și simbolistica acestora. Totodată caută punctele de legătură dintre operele de artă de sorginte religioasă și fenomenele istorico-sociale. Operele de artă au un sistem codificat, artiștii lucrează cu semne convenționale, pe care spectatorii trebuie să le înțeleagă. Operele de artă nu sunt numai combinația unor forme, suprafețe și culori, ci transmit, ilustrează idei. Artă creștină dă o interpretare extrem de simbolică lumii. Deși plăcerea estetică nu poate fi predată, totuși considerăm, că sentimentele, gândurile și modurile de exprimare provocate de admirarea unei opere de artă se pot dezvolta prin împărtășirea unor norme artistice.

Înțeleasă ca educație vizuală, arta creștină este o componentă a educației religioase, destinată elevilor din clasa a XI-a de filieră vocațională. Ei au responsabilitatea păstrării patrimoniului cultural-religios, fiind viitori membrii ai bisericii.

Studiul artelor creștine urmărește dezvoltarea capacității de comunicare prin imagine cu valoare universală de transmitere, depășind granițele lingvistice. Deoarece sensul artei trebuie căutat și în subînțelesuri, substraturi, această disciplină oferă însușirea unor cunoștințe vizuale și teoretice. Folosește și dezvoltă capacitățile dobândite de elevi în anii precedenți. Orientarea activităților elevilor are la bază deosebirea dintre comunicarea de tip științific, univoc, precis și cea artistică, complexă, implicând personalitatea în ansamblu (emoții, sentimente, gândire etc.). Acest curriculum oferă o serie de mijloace pentru decodificarea imaginilor artei creștine – sunt luate în discuție imaginile cele mai diverse, de la capodopere internaționale creștine până la arta bisericească autohtonă.

Un alt scop esențial este ca, prin educație vizuală, tânărul asaltat de excesul de imagini publicitare actuale, să nu devină un receptor pasiv, ușor de manipulat, ci să-și păstreze capacitatea de creație proprie, corespunzând personalității sale unice. Totodată prin transmiterea unor valori spirituale disciplina oferă o alternativă la excesul mediatic contemporan de multe ori de o valoare îndoelnică.

Pentru realizarea acestui deziderat demersul didactic se va sprijini pe creații originale din colecțiile de artă și expoziții, inclusiv monumentele de arhitectură și sculptură etc. Exemplele artei creștine prezentate îi vor îndemna pe elevi la respectul pentru creațiile strămoșilor, le va dezvolta simțul frumosului și își vor aprofunda cunoștințe menite să înțeleagă adevărurile eterne ale creștinismului.

Curriculumul începe cu prezentarea termenilor specifici artei creștine după care va urma o prezentare cronologică a artei religioase, pentru ca elevii să se poată baza pe cunoștințele istorice dobândite.

COMPETENȚE GENERALE

- 1. Receptarea într-o manieră personală a mesajului artistic din universul vizual creștin**
- 2. Însușirea unor cunoștințe referitoare la relațiile dintre modurile de exprimare din arta creștină și epoca istorică.**
- 3. Cunoașterea cronologică a patrimoniului arhitectural de cult din Transilvania**
- 4. Însușirea unor cunoștințe referitoare la importanța ocrotirii monumentelor de artă religioasă, istoria teoriei protecției patrimoniului construit, noțiuni fundamentale și practica protecției monumentelor**

VALORI ȘI ATITUDINI

- Manifestarea interesului pentru cunoașterea și interpretarea operelor de artă creștină
- Manifestarea inițiativei în aprecierea critică a operei de artă (compararea propriului punct de vedere cu părerile celorlalți)
- Motivația pentru ocrotirea și punerea în valoare a patrimoniului artistic național și universal
- Disponibilitatea pentru cultivarea capacităților estetice ca fundament pentru participarea la viața culturală și religioasă
- Înțelegerea și aprecierea diverselor forme de expresie din patrimoniul artelor creștine

CLASA A XI-A

COMPETENȚE SPECIFICE ȘI CONȚINUTURI

1. Receptarea într-o manieră personală a mesajului artistic din universul vizual creștin

Competențe specifice	Conținuturi
1.1 Analizarea funcției expresive a unor materiale, tehnici și forme utilizate în arta creștină 1.2 Analizarea dincolo de sensurile denotative a sensurilor conotative creștine	<ul style="list-style-type: none">- Termeni specifici artei creștine- Simbolistica artei creștine

2. Însușirea unor cunoștințe referitoare la relațiile dintre modurile de exprimare din arta creștină și epoca istorică

Competențe specifice	Conținuturi
<p>Însușirea unor reguli de interpretare obiective pentru dezvoltarea gustul estetic</p> <p>2.2 Argumentarea opiniilor proprii referitoare la semnificațiile subiective asociate mesajului artistic din universul vizual creștin</p> <p>2.3 Interpretarea imaginilor artistice specifice artei creștine evidențiind funcțiile acestora</p> <p>2.4 Plasarea evenimentelor istorice și genurilor artistice în spațiu și timp, recunoașterea inter-relațiilor dintre ele</p> <p>2.5 Formarea gândirii cronologice</p> <p>2.6 Însușirea capacității de analiză a stilurilor artistice cu precădere pe asemănările și diferențele dintre diferitele epoci artistice</p> <p>2.7 Însușirea termenilor specifici folosite la analiza operelor de artă creștină</p> <p>2.8 Analizarea importanței artistului în formarea limbajului artistic specific unui stil de creație</p> <p>2.9 Dezvoltarea simțului artistic</p> <p>2.10 Dezvoltarea capacității de analiză în mod creativ a operelor de artă, dezvoltarea viziunii creative</p> <p>2.11 Încurajarea formării opiniei personale despre operele de artă</p> <p>2.12 Formarea sensibilității și deschiderii față de arta religioasă prin care se dezvoltă și cunoașterea de sine</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Artă creștină antică a catacombelor - Artă bizantină (arhitectură, pictură) - Epoca iconoclasmului - Artă creștină romanică (arhitectură, sculptură, pictură) – epoca arhitecturii mănăstirilor - Artă creștină gotică (arhitectură, sculptură, pictură) – epoca catedralelor - Artă creștină renascentistă (arhitectură, sculptură, pictură) – reforma și elemente de artă populară - Artă creștină barocă (arhitectură, sculptură, pictură) – triumful catolicismului - Artă creștină clasicistă (arhitectură, sculptură, pictură) – formele pure ale iluminismului - Istorismul în arhitectura - Jugendstil sacral - Artă modernă și creștinismul – credința artiștilor expresioniști, simbolști, suprarealiști - Arhitectura modernă bisericească, interioare expresive

CLASA A XII-A

COMPETENȚE SPECIFICE ȘI CONȚINUTURI

2. Cunoașterea cronologică a patrimoniului arhitectural de cult din Transilvania

Competențe specifice	Conținuturi
<p>1.1 Analizarea funcției expresive a unor materiale, tehnici și forme utilizate în arta religioasă</p> <p>1.2 Analizarea dincolo de sensurile denotative a sensurilor conotative creștine</p> <p>1.3 Interpretarea imaginilor artistice specifice artei creștine evidențiind funcțiile acestora</p> <p>1.4 Plasarea evenimentelor istorice și a genurilor artistice în spațiu și timp, recunoașterea inter-relațiilor dintre ele</p> <p>1.5 Însușirea capacității de analiză a stilurilor artistice cu precădere pe asemănările și diferențele dintre diferitele epoci artistice</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Arta religioasă romanică din Transilvania - Arta religioasă gotică din Transilvania - Arta religioasă renescentistă din Transilvania - Arta religioasă barocă din Transilvania - Istorismul și arta modernă religioasă din Transilvania

2. Însușirea unor cunoștințe referitoare la importanța ocrotirii monumentelor de artă, istoria teoriei protecției patrimoniului arhitectural de cult, noțiuni fundamentale și practica protecției monumentelor

Competențe specifice	Conținuturi
<p>5. Argumentarea opiniilor proprii referitoare la semnificațiile subiective asociate mesajului artistic din universul vizual religios</p> <p>6. Dezvoltarea interesului pentru cunoașterea și interpretarea operelor de artă creștină</p> <p>7. Înțelegerea și aprecierea diverselor forme de expresie din patrimoniul arhitectural de cult transilvănean</p> <p>8. Dezvoltarea motivației pentru ocrotirea și punerea în valoare a patrimoniului artistic național</p> <p>9. Dezvoltarea disponibilității pentru cultivarea capacităților estetice ca fundament pentru participarea la viața culturală și religioasă</p> <p>10. Formarea sensibilității și deschiderii față de arta religioasă prin care se dezvoltă și cunoașterea de sine</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Patrimoniul construit și valoarea sa de întrebuințare - Teoria și istoria dezvoltării protecției patrimoniului construit religios, etica protecției - Procese moderne de conservare - Protecția unor opere de artă religioasă din domeniul artelor plastice și artelor decorative - Expertiza monumentelor de artă religioasă - Cercetarea monumentelor de artă religioasă - Inventarierea monumentelor de artă religioasă - Ocrotirea monumentelor de artă religioasă - Poziția organizațiilor internaționale și naționale privind protecția și importanța patrimoniului arhitectural (convenții, recomandări) - Vizitarea unui șantier de restaurare a unui monument de artă religioasă

SUGESTII METODOLOGICE

Pe parcursul claselor a XI-a și a XII-a se recomandă profesorilor organizarea unor activități de tipul:

- Vizitarea unor monumente, muzee, expoziții, ateliere ale artiștilor etc.;
- analiza critică a unor lucrări de artă creștină în diferite stiluri, relevând calitățile artistice ale acestora;
- discutarea în clasă a unor imagini din albumele de artă, proiecții și diapozitive, casete video, filme sau emisiuni TV;
- comentarea în scris sau oral a unor lucrări de artă creștină.

Se va urmări plasarea în epoca creației a operei de artă creștină bi- și tridimensionale. Elevul va dovedi că are capacitatea de a recepta mesajul artistic, de a urmări corect parcursul compozițional, de a-și organiza informațiile, de a-și comunica opiniile clar și configurativ, de a utiliza un limbaj adecvat, prin folosirea termenilor specifici și prin prezentarea ideilor în funcție de nivelul de receptare a auditoriului. Vor fi relevate, de asemenea, relațiile interdisciplinare, prin compararea mijloacelor de expresie specifice în literatură, muzică, istorie etc.

Pentru formarea capacității de apreciere critică, vor fi consultate scrieri de specialitate.

În scopul sesizării mijloacelor de expresie, vor fi folosite exerciții de percepere a unor desene, picturi, fotografii, sculpturi, edificii și a relațiilor dintre acestea și mediul ambiant.

Operele de artă creștină exemplificând conținuturile din programă vor fi selectate din toate epocile istorice.